

SPRAWOZDANIE
SZPITALA BONIFRATRÓW
w Krakowie
za rok 1896

o leczonych tamże chorych, których bez względu na religię,
narodowość i stan przyjęto, pielęgnowano i leczono,

oraz

krótki przegląd działalności pojedynczych szpitali
w austriacko-czeskiej Prowincyi zakonnej.

W KRAKOWIE,
NAKŁADEM BRACI MIŁOSIERDZIA.
W DRUKARNI »CZASU« FR. KLUCZYCKIEGO I SP.
pod zarządem Józefa Łakocińskiego.

1897.

C H O R O B Y	Pozostało z r. 1895	W roku 1896					Pozostaje na r. 1897
		Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
			Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Niewy- leczo- nych		
I. Choroby ogólne i choroby krwi.							
Uwład starczy	—	8	—	6	—	2	—
Niedokrewność	—	2	2	—	—	—	—
Ropnica	—	1	—	—	—	1	—
Cukrowka	—	1	—	—	—	1	—
Gościec stawowy ostry	4	20	22	—	—	—	2
„ mięśni „	—	2	2	—	—	—	—
„ stawowy przewlekły	—	3	—	3	—	—	—
Dna	—	3	—	3	—	—	—
Dur brzuszny	2	13	12	—	—	1	2
Zimnica	—	42	40	—	—	—	2
II. Gruźlica.							
Gruźlica płuc	—	32	—	23	1	5	3
„ jądra	1	2	3	—	—	—	—
„ skóry	—	3	1	—	—	—	2
III. Nowotwory.							
A) łagodne:							
Kaszak	—	4	4	—	—	—	—
B) złośliwe:							
Rak powieki	—	1	—	—	—	—	1
„ szczęki	—	1	—	1	—	—	—
„ połyku	—	1	—	—	—	—	1
„ żołądka	—	2	—	1	—	1	—
„ wątroby	—	1	—	—	—	1	—
„ prącia	—	1	1	—	—	—	—
Mięsak	—	1	1	—	—	—	—
Kościmięsak	—	3	2	—	—	1	—
Chrzastkomięsak	—	1	—	—	1	—	—
IV. Skaleczenia z wyjątkiem samobójstw.							
Wstrząśnienie mózgu	—	1	1	—	—	—	—
Stłuczenie	—	27	26	—	—	—	1
Rany cięte	—	2	2	—	—	—	—
„ tłuczone	—	22	22	—	—	—	—
„ gryzione	—	6	6	—	—	—	—
Złamanie kości zwykłe i powikłane	—	13	9	—	—	—	4
Zwichnięcie stawów	—	2	2	—	—	—	—
Oparzenie	—	1	1	—	—	—	—
Oparzenie rogówki	—	1	1	—	—	—	—
Odmrożenie	—	7	7	—	—	—	—
V. Otrucia z wyjątkiem samobójstw.							
Oblęd opileczy	—	29	29	—	—	—	—
VI. Usiłowane samobójstwo.							
Za pomocą utopienia	—	1	1	—	—	—	—
VII. Choroby narządu nerwowego.							
Przekrwienie mózgu	—	1	1	—	—	—	—
Ropień mózgowy	1	—	1	—	—	—	—
Krwotok „	—	2	—	—	—	1	1
Stwardnienie rdzenia pachowego	—	1	—	1	—	—	—
Zapalenie chroniczne rdzenia pachowego	1	4	—	3	—	1	1
Zwyrodnienie rdzenia pachowego	—	3	—	3	—	—	—
Nerwoból kulszowy	1	4	5	—	—	—	—
Nerwice żołądka	—	12	12	—	—	—	—
Postrzał	—	2	2	—	—	—	—
Padaczka	—	3	—	3	—	—	—
Do przeniesienia	10	292	218	47	2	15	20

C H O R O B Y	Pozostało z r. 1895	W roku 1896					Pozostałe na r. 1897
		Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
			Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Niewy- leczo- nych		
Z przeniesienia	10	292	218	47	2	15	20
Zwyrodnienie mózgu	—	1	—	1	—	—	—
Hipochondryja	1	10	9	2	—	—	—
Pomieszanie umysłu pierwotne	—	1	—	—	1	—	—
VIII. Choroby oczu.							
Ropień powieki	—	1	1	—	—	—	—
Zapalenie spojówek katarralne	1	16	17	—	—	—	—
„ „ pryszczkowe	—	2	2	—	—	—	—
„ „ rogówki	—	2	2	—	—	—	—
Łuszczyca	—	1	1	—	—	—	—
IX. Choroby uszu.							
Zapalenie ucha środkowego	—	13	13	—	—	—	—
X. Choroby narządu oddechania.							
Nieżyt ostry krtani	—	2	2	—	—	—	—
„ oskrzelowy ostry i chroniczny	3	46	44	—	—	—	5
Zapalenie płuc	2	21	19	—	—	1	3
„ „ i opłucnej	1	2	2	—	—	1	—
Rozedma płuc	4	16	—	19	—	1	—
Zapalenie opłucnej suche	—	16	16	—	—	—	—
„ „ z wysiękiem ropnym	—	2	2	—	—	—	—
XI. Choroby narządu krążenia.							
Zapalenie osierdzia	—	1	—	1	—	—	—
„ mięśnia sercowego	1	—	—	1	—	—	—
Zwężenie i niedomykalność zastawki dwukończystej	1	5	—	5	—	1	—
Krwawnica	—	11	11	—	—	—	—
Gruźlicze zwyrodnienie gruczołów limfatycznych	—	3	3	—	—	—	—
XII. Choroby narządu trawienia.							
Zapalenie gardła i migdałów	1	12	13	—	—	—	—
Przerost migdałów	—	1	1	—	—	—	—
Nieżyt żołądka ostry	—	15	14	—	—	—	1
„ „ przewlekły	—	5	—	5	—	—	—
„ „ i kiszki ostry	—	1	—	1	—	—	—
„ kiszki ostry	—	10	10	—	—	—	—
„ „ przewlekły	—	4	—	3	—	1	—
Zapalenie około wyrostka robaczkowego	—	1	1	—	—	—	—
Czerwonka	—	1	1	—	—	—	—
Przepuklina	—	1	1	—	—	—	—
Przetoka odbytnicy	—	5	5	—	—	—	—
Zapalenie około odbytnicy	—	2	2	—	—	—	—
„ ropne otrzewnej	—	1	1	—	—	—	—
Nieżyt żołądkowo-dwunastnicowy z żółtaczką	—	2	2	—	—	—	—
Zwyrodnienie wątroby	—	1	—	1	—	—	—
Kamienie żółciowe	—	3	3	—	—	—	—
XIII. Choroby narządu moczowego.							
Zapalenie nerek ostre	—	11	11	—	—	—	—
„ „ chroniczne	—	5	—	3	1	1	—
Zwężenie cewki moczowej	—	2	2	—	—	—	—
Zgorzel prącia	—	1	1	—	—	—	—
XIV. Choroby weneryczne.							
Rzerzączka bez powikłań	1	14	14	—	—	—	1
„ „ z powikłaniami	2	15	16	—	—	—	1
Wrzód miękki bez powikłań	—	12	12	—	—	—	—
Do przeniesienia	28	589	472	89	4	21	31

C H O R O B Y	Pozostało z r. 1895	Z roku 1896					Pozostaje na r. 1897
		Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
			Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Niewy- leczo- nych		
Z przeniesienia	28	589	472	89	4	21	31
Wrzód miękki z powikłaniami	—	29	23	—	—	—	6
„ twardy bez powikłań	—	5	5	—	—	—	—
„ „ z powikłaniami	2	5	7	—	—	—	—
Kiła drugorzędna	—	11	7	—	—	1	3
XV. Choroby skóry i tkanki podskórnej.							
Odra	—	1	1	—	—	—	—
Róża	—	11	11	—	—	—	—
Waglik	—	1	1	—	—	—	—
Łuszczyca	—	1	—	1	—	—	—
Wyprysk chroniczny	—	18	17	—	—	—	1
Wrzody żylakowe podudzia	—	19	18	—	—	—	1
Swierzb	1	34	35	—	—	—	—
Strupień woszczynowaty	—	5	5	—	—	—	—
Śloniowaczna	—	1	—	1	—	—	—
Zapalenie tkanki podskórnej	1	27	26	—	—	—	2
Ropień	2	16	18	—	—	—	—
Zanoglica	—	3	3	—	—	—	—
XVI. Choroby kości z wyjątkiem skaleczeń.							
Zapalenie okostnej	—	1	1	—	—	—	—
„ szpiku kostnego	—	4	4	—	—	—	—
Gruźlica kości	4	19	20	2	—	—	1
XVII. Choroby stawów z wyjątkiem skaleczeń.							
Gruźlica stawów	2	3	5	—	—	—	—
XVIII. Choroby mięśni, ścięgien i torebek mazistych z wyjątkiem skaleczeń.							
Wodniak torebki mazistej	—	4	4	—	—	—	—
XIX. Bez rozpoznania.							
Symulacja	—	5	5	—	—	—	—
W stanie konania	—	6	—	—	—	6	—
	40	818	688	93	4	28	45
		858			858		

Co do narodowości i religii:

Nazwa krajów	Z roku 1895 pozostało	Przyjęto w r. 1896	Między tymi było					Wyszło	Umarło	Pozostaje w le- czeniu na r. 1897
			Rzym- Katoli- ków	Grecko- Katoli- ków	Ormia- nów	Ewan- gelików	Starozą- konnych			
Z Czech	1	4	4	—	—	—	—	5	—	—
" Galicyi	32	736	687	4	1	2	42	705	25	38
" Morawy	—	4	4	—	—	—	—	4	—	—
" Prus	—	8	8	—	—	—	—	6	1	1
" Rosyi	4	52	45	—	—	—	7	49	1	6
" Szląska austriackiego	2	2	2	—	—	—	—	4	—	—
" Tyrolu	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—
" Wielkiej Brytanii	—	2	2	—	—	—	—	2	—	—
" Węgier	1	9	8	—	—	—	1	9	1	—
Razem	40	818	761	4	1	2	50	785	28	45
	858		818					858		

Co do stanu i zatrudnienia:

	Pozostało z r. 1895	Przyjęto	Wyszło	Umarło	Pozostaje na r. 1897		Pozostało z r. 1895	Przyjęto	Wyszło	Umarło	Pozostaje na r. 1897
Aptekarzów	—	2	1	1	—	Z przeniesienia	19	252	249	12	10
Blacharzy	—	6	6	—	—	Ogrodników	—	6	6	—	—
Ceglarzy	1	15	14	1	1	Palaczy	—	2	2	—	—
Cieśli	2	19	19	1	1	Pasterz	—	1	1	—	—
Duchownych świeckich	1	4	4	1	—	Piekarzy	1	15	12	1	3
" zakonnych	—	8	7	1	—	Pisarzy	—	7	6	—	1
Druciarzy	1	9	9	1	—	Prawników	—	1	1	—	—
Drukarzy	—	3	3	—	—	Policyant	—	1	1	—	—
Fiaków	—	3	3	—	—	Powroźników	—	4	3	—	1
Garncarzy	—	3	3	—	—	Rybaków	—	2	2	—	—
Garbarz	—	1	1	—	—	Rymarzy	—	3	3	—	—
Gazowników	—	3	2	—	1	Slusarzy	—	25	22	1	2
Golarzy	—	4	2	1	1	Slużących miejskich	3	65	64	1	3
Górników	—	2	1	1	—	" kolejowych	—	1	1	—	—
Handlarzy	—	4	3	—	1	" magistrackich	—	3	2	1	—
Introligatorów	—	5	5	—	—	" tramwajowych	—	1	1	—	—
Kaflarzy	—	5	5	—	—	Stelmach	—	1	1	—	—
Kamieniarzy	—	5	5	—	—	Studentów	—	4	4	—	—
Kelnerów	1	9	9	—	1	Strażaków akcyzow.	6	57	61	—	2
Kominiarzy	—	4	4	—	—	" pożarnych	—	10	9	—	1
Konduktor	1	—	1	—	—	Stróżów	—	10	8	1	1
Kowali	1	20	19	1	1	Subiektów handlow.	1	5	6	—	—
Kotlarzy	—	1	1	—	—	Stolarzy	2	17	17	—	2
Kramarz	1	—	1	—	—	Szczotkarzy	—	4	4	—	—
Krawców	1	19	20	—	—	Szewców	2	42	37	—	7
Kucharzy	1	6	6	—	1	Tapicerów	—	5	5	—	—
Kupców	—	13	13	—	—	Tercyarzy	—	4	4	—	—
Kuśnierzy	2	4	6	—	—	Tkaczy	—	2	2	—	—
Listonoszów	1	2	3	—	—	Tokarz	—	1	1	—	—
Leśniczych	—	2	2	—	—	Uczniów szkół normal.	—	18	18	—	—
Maszynista	—	1	1	—	—	Urzędników c. k.	—	6	5	1	—
Malarz artysta	—	1	1	—	—	" prywatnych	1	12	13	—	—
Malarzy pokojowych	2	3	5	—	—	Wieśniaków	1	22	21	—	2
Masarzy	1	13	13	—	1	Wozniców	—	27	24	—	3
Medyk	—	1	1	—	—	Wyrobników	4	154	144	9	5
Młynarz	—	1	1	—	—	" fabrycz.	—	19	17	—	2
Murarzy	2	41	41	1	1	Żebraków	—	9	8	1	—
Nauczycieli	—	10	8	2	—						
Do przeniesienia	19	252	249	12	10	Razem	40	818	785	28	45
	271		271				858		858		

Sprawozdanie statystyczne.

Szpital posiada 35 łóżek dla chorych.

Z nowo przyjętych 818 chorych mężczyzn, było 761 rzymsko-katolickich, 4 grecko-katolickich, 1 armeńsko-katolicki, 2 ewangelików i 50 starozakonných.

Z leczonych w r. 1896 858 chorych, wypuszczono 688 jako wyleczonych, 93 z poprawą a 4 nieuleczonych; zmarło zaś 28 — a pozostało w leczeniu 45 chorych.

Liczba dni opieki szpitalnej wynosi 15.094, z czego przypada przeciętnie na jednego chorego 17·5 dni. Najwięcej chorych zgłosiło się w styczniu, 79; najmniej we wrześniu, 47. Największa śmiertelność była w lutym, 5. W czerwcu, lipcu, wrześniu i grudniu nie zaszedł żaden przypadek śmierci. Procent zmarłych wynosił w ogólności 3·2%, a wyłączwszy gruźliczych 5 i w stanie konania 6 — 2%.

W Y K A Z

operacyj dokonanych na chorych stałych i przychodnich:

Podwiązanie tętnicy powyżej miejsca skaleczenia	2
Otwarcie ropni i zapaleń tkanki podskórnej	89
Wstrzyknięcie zawiesziny jodoformowej do ropni	6
Przecięcie karbunkulu	2
Wyłuszczenie ognisk gruźliczych w kości i częściach miękkich	25
Resekcja stawów i kości gruźliczych	26
Redressement forcé	10
Trepanacja kości z powodu zapalenia szpiku kostnego	3
Wyłuszczenie gruczołów limfatycznych	15
„ nowotworów	38
Poprowadzenie zwichnięć	2
Amputacja ramienia	1
„ uda	1
Wyłuszczenie palców u rąk i nóg	2
Przecięcie ścięgien	4
Operacja zrośnięcia palców wrodzonego	3
„ zanogiccy	3
Opatrzenie złamań niepowikłanych	8
„ „ powikłanych	2
Trepanacja wyrostka sutkowego	3
„ jamy szczękowej	2
Resekcja nerwu	1
Tracheotomia	1
Wycięcie krtani	1
Wyłuszczenie wola	1
Resekcja żebra z powodu stoku ropnego	2
Laparotomia z powodu zapalenia otrzewny	1
Operacja radykalna przepukliny wolnej	1
Odprowadzenie przepukliny uwiązniętej	1
Amputacja prącia	2
Operacje plastyczne na prąciu	3
Operacja stulejki	11
Kastracja	1
Operacja krwawnic	11
„ przetok odbytnicowych	8
Wydobycie ciał obcych	8
Suma	300

Dr Rud. Trzebicki,
Prof. Uniw. Jagiel.
operator szpitala.

Dr Jan Buszek,
Fizyk szpitala.

Dr Ant. Filimowski,
Ordynaryusz szpitala.

Ogólne omówienia o Szpitalu.

Podziękowanie i przypomnienie.

Nasz dawny czcigodny konwent krakowski, założony w r. 1609 przez florenckiego szlachcica i królewskiego pocztmistrza w Krakowie, Waleryana Montelupiego, był macierzą i nowicyatem tej polsko-litewskiej prowincyi zakonnej, która na polu nauki i czynności wiele znakomitego zdziałała, czego najlepiej dowodzą tradycje przechowane w dziedzinie literackiej i historycznej.

Dumni jesteśmy z tego, iż tę dawną czcigodną spuściznę posiadamy w naszej austriacko-czeskiej prowincyi zakonnej, jednak nie zaniedbujemy też z naszej strony niczego, ażeby tak temu, jak pobliskiemu *konwentowi w Zebrzydowicach*, poświęcić całe nasze staranie, za czem przemawiają tak silne dowody, że śmiało możemy powiedzieć o całkowitem prawie przekształceniu tych obydwóch konwentów w ostatnich ubiegłych latach.

Praca nasza jest wspólna, a *Zarząd prowincyi*, jakoteż samych konwentów, współzawodniczy w tym celu, ażeby tylko nie nastąpiła żadna przerwa, szczególnie w życiu zawodowym, poświęconem dla dobra chorych i potrzebujących pomocy. Bezinteresownem oddaniem się pracy, oszczędnem, sumiennem zarządzaniem ofiarowanej jałmużny i wogóle całego dobra ubogich, pobożnem, skromnem życiem zakonników dąży konwent do tego, ażeby zawsze mieć przed oczami staranną, cielesną i duchową opiekę chorych, jak to widzimy codziennie z przykładu naszego założyciela św. Jana Bożego i jak to nas pouczyli wielcy, pracowici Ojcowie tak możnej niegdyś polskiej prowincyi zakonnej, z której wyszedł niejeden mąż, używający sławy świętości.

Jeżeli przez nasze nieustanne prośby w corocznym wykazie poruszylismy w imieniu potrzebujących pomocy niejedno serce, żeby naszą czynną dążność przy najmniej łaskawie zauważyć, uprzejmie nań spoglądać i za nami wstawić się raczyło, to przyczyna leżała w tym objawiającym się i rosnącym pociagu, ażeby Braci Miłosierdzia (zwanych w Polsce Bonifratrami) wciągnięto także w rachubę popularnych ważnych instytutów dobroczynnych, co też rzeczywistemi wynikami nie dającej się zamilezeć czynności naszego szpitala dostatecznie jest uzasadnione. W ubiegłych pamiętnych latach, w których panowały groźne epidemie, było nasze całkowite zadanie skupione w tym celu, ażeby w wybitny sposób współdziałać nad ich ograniczeniem i przytłumieniem, a będąc posłuszni każdej wskazówce Wysokich władz, dzień i noc pracowaliśmy nad tem, aby dla dobra tak nam miłych i przychylnie usposobionych mieszkańców, w jakikolwiek sposób się przysłużyć.

Jeżeli *dzięki Bogu* w ostatnich dwóch latach przy postępowem wysileniu wszelkich możebnych zdrowotnych środków, których także nasz szpital ze strony Świątnego Magistratu w bardzo uprzejmy sposób i na rozległe rozmiary doznał, nie ukazała się ani rozszerzyła w Krakowie żadna zakaźna choroba, to mimoto był nasz szpital w ubiegłym roku przez ubogich i szukających pomocy lekarskiej więcej poszukiwanym, niż w poprzednich trzech latach epidemii. Ten liczny przypływ chorych zawdzięczać należy coraz większemu rozszerzaniu wiadomości o istnieniu naszego szpitala i coraz więcej wzrastającemu zaufaniu do niego tutejszych mieszkańców, niemniej porządkowi, czystości, zdolnej pomocy lekarskiej, dobremu wiktowi i o ile można, starannemu pielęgnowaniu, tudzież duchowej pociesze, udzielanej sumiennie chorym w naszym szpitalu.

Szpitalu prowincyi zakonnej, jak ostatnia tabela niniejszego wykazu Szanownym Czytelnikom stwierdza, wykazują za rok ubiegły o *1163 pacjentów i 30405 dni leczenia więcej, niż w poprzednim roku*, oznaczonym wtedy jako w liczbie najwyższym, i to z bardzo pomyślnemi wynikami leczniczemi.

Jakże więc przedstawia się szpital naszego konwentu w Krakowie w stosunku do tej nadzwyczajnej ogólnej zwiększonej działalności? Otóż bierzemy w tem udział z liczbą *170 pacjentów i aż 3410 dni leczenia*, co przy ogólnym

korzystnym stanie zdrowia roku zeszłego, niezawodnie daje najlepsze świadectwo naszej bezustannej i wzrastającej czynności. *Z liczbą przeszło 15000 dni leczenia rocznie stanęliśmy w rzędzie naszych większych szpitali na prowincyi i dajemy tem najlepszy dowód niedostatecznych nadal lokalności, o których rozszerzenie corocznie szlachetnych przyjaciół ludzkości błagamy!*

Odpowiednie przybudowanie do naszego szpitala, zastosowane do obecnych wymagań, przyniosłoby wiele błogiego dla ludności, szczególnie naszej ubogiej części miasta. Na to wystarczyłoby niewiele miłosiernych rąk, ażeby zgodnie z intencjami Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I. wykonać czyny dobroczynne na pamiątkę 50-letniego jubileuszu Najwyższego panowania i tym sposobem wystawić sobie i cierpiącej ludzkości wieczysty pomnik!

Hojność Wysokiego Sejmu, za którą zawsze wdzięczni będziemy, postawiła nas przez łaskawie udzieloną kwotę 6000 zł. w to miłe położenie, iż cały Zakład otrzymał nowe wiązanie dachowe, kryte dachówkami, i nowe rynny, a niebezpieczne w razie pożaru stare szopy i baraki w dziedzińcu klasztornym zostały usunięte i zastąpione nowo zbudowanymi trwale murowanymi budynkami gospodarskimi i stajniami krytymi dachówką, co wprawdzie, jak niemniej następny konieczny budynek, z powodu należytej się jeszcze reszty wypłaty sprawia nam niemało kłopotów i trosk.

Kaplica dla zmarłych ze salą sekcijną i trupiarnią, dzwonnica wystawiona z cegły surowej w stylu niemal dekoracyjnym, z oknami i drzwiami, oszklona kolorowymi szybami katedralnymi, urządzona wedle wszelkich przepisów zdrowotnych i otoczona zgrabnem okratowaniem z kutego żelaza, zwraca natychmiast uwagę każdego zwiedzającego ogród klasztorny. W pierwszej chwili nikt nie pomyśli o tem, że to mieszkanie należy do najspokojniejszych w społeczeństwie ludzkim, gdyż — do zmarłych.

Szeroka droga, wysypana piaskiem, a prowadząca do bramy wjazdowej w ulicy Trynitarzkiej, sprawia nawet najuboższemu budujący sposób pogrzebu.

Wykazy protokołów naszego ambulatoryum świadczą również o licznych wzroście osób poszukujących pomocy. Liczba tychże wynosiła w roku ubiegłym 12527 osób różnego wieku i płci, każdego stanu i wyznania. *Z tych było 7348 osób z samego Krakowa, 1517 z Podgórza i 3572 ze wsi.* W odpowiednio urządzonem ambulatoryum znajdują potrzebujący pomocy wszelkiego rodzaju w oznaczonych godzinach dnia (w razie potrzeby każdego czasu we dnie i w nocy) **bezpłatnie i najchętniej** potrzebną pomoc, radę i zapomogę zarówno w lekarskiej ordynacyi lub operacyi, jak w obandażowaniach i małych chirurgicznych poratowaniach, niemniej w wrywaniu zepsutych zębów. Naszem bezustannem zadaniem będzie więc i zostanie, ażeby ogólne zaufanie, jakim się cieszymy, zawsze urzeczywistnić nieznużoną gorliwością w wypełnianiu naszych obowiązków zawodowych i chorym, rzeczywiście biednym i potrzebującym pomocy każdego rodzaju dopomagać wszelkimi, nam do rozporządzenia stojącymi środkami wszędzie, gdzie się do tego nadarzy sposobność. *Prosimy więc uprzejmie i gorąco, zechcieć nas wspomagać z całym zaufaniem i ponownie w każdym kierunku. Każda jałmużna ofiarowana nam bezpośrednio lub przez naszego, do zbierania upoważnionego współbrata jest, zważywszy na nasze poślubione ubóstwo, jedynie w ten sposób najpewniej poświęcona najuboższym z ubogich, a codzienna modlitwa i serdeczne „Bóg zapłać” szczerem podziękowaniem, z pewnością nie bez obfitego wynagrodzenia Wszechmocnego, który każdy dobry czyn wynagradza!*

Niniejszem wynurzamy nasze najgorętsze podziękowanie Wielebnemu Duchowieństwu, Wysokim Władzom, Zastępstwu krajowemu i Świątnym Korporacyom, Świątnym Dyrekcyom miejsk. Kasy oszczędności i Towarzystwa wzaj. ubezpiecz. w Krakowie, Szanownym Redakcyom dzienników krakowskich, jak niemniej wszystkim życzliwym i dobrodziejom naszego zakonu, spodziewając się z pełnem zaufaniem w Bogu, iż naszemu całkowitemu oddaniu się w wypełnianiu naszych obowiązków zawodowych będzie trwale i obficie błogosławieństwo Boskie towarzyszyć.

Konwent Braci Miłosierdzia.

Kraków, 1 stycznia 1897.

Fr. Laetus Bernatek,

Przeor i przełożony szpitala, magister farmacyi.

Wykaz liczbowy chorych

we wszystkich niżej poszczególnionych 15 Szpitalach Braci Miłosierdzia
austriacko-czeskiej prowincyi zakonnej w roku 1896 przyjętych, leczonych
i pielęgnowanych.

Miejscowość szpitali Braci Miłosierdzia	Ilość łóżek *)		Z roku 1895 pozostało		W roku 1896 przyjęto		Między tymi było							Wyszło		Umarło		Pozostaje w leczeniu na r. 1897		Liczba dni leczenia	
	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Katolików	Greków	Evangelik.	Starokatol.	Starozakon.	Machomet.	Poganinów	Bezwyznan.	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet			
Walczyce w Dolnej Austrii zał. 1605	58	49	—	897	—	886	—	9	—	2	—	—	858	—	45	—	43	—	16111		
Wiedeń założony w r. 1614	280	227	—	6217	—	5614	31	201	5	360	3	3	5870	—	341	—	283	—	103991		
Praga zał. w r. 1620	165	155	—	3136	—	2945	2	111	—	75	—	—	3	2925	—	192	—	174	—	56815	
Gorycyja w Nadbrzeziu, publiczny szpital zał. w r. 1656 .	200	168	2	1006	4	992	1	12	—	5	—	—	851	3	133	—	190	3	62938		
Nowe Miasto n. Mett. w Czechach założ. w r. 1692	16	15	—	316	—	308	—	8	—	—	—	—	290	—	24	—	17	—	5656		
Cieszyn na Szlasku austr. zał. w r. 1700	44	41	—	687	—	567	2	107	1	10	—	—	624	—	61	—	43	—	15674		
Prościejów na Morawie zał. w r. 1739	32	28	—	602	—	593	—	4	—	5	—	—	160	—	39	—	31	—	8119		
Kukus w Czechach zał. w r. 1743 . . .	18	13	—	233	—	232	—	—	—	1	—	—	204	—	30	—	12	—	5067		
Berno zał. w r. 1748	56	52	—	1364	—	1323	1	25	—	15	—	—	1305	—	54	—	57	—	19961		
Letowice na Morawie zał. w r. 1750 . . .	16	6	—	146	—	141	—	4	—	1	—	—	143	—	3	—	6	—	2348		
Wiedeń dom rekonwalescencyjny zał. w r. 1753	65	23	—	588	—	548	1	18	—	20	1	—	569	—	—	—	42	—	8264		
Linz zał. w r. 1783 .	80	80	—	1485	—	1436	—	15	—	7	—	—	1368	—	87	—	83	—	25284		
Wyzowice na Morawie zał. w r. 1781 .	7	7	—	103	—	76	—	27	—	—	—	—	94	—	9	—	7	—	1963		
Zebrzydowice w Galicji zał. 1611, przył. do cz. austr. prowincyi 1797	28	9	9	257	196	450	1	—	—	2	—	—	233	189	15	9	18	7	8065		
Kraków założony 1609, przyłącz. do austr. prowincyi 1865 . .	35	40	—	818	—	766	—	2	—	50	—	—	785	—	28	—	45	—	15094		
Razem .	1100	963	11	17828	200	16877	39	543	6	553	4	3	3	16679	192	1061	9	1051	10	355350	
				974		8028		18028							16871		1070		1061		
	19002												19002								

Wiarygodność powyżej podanych dat statystycznych potwierdza

Wiedeń, 1 Stycznia 1897 r.

Fr. Fabianus Brucker,
Prowincyał i wizytator.

*) W czasie zwiększenia się liczby chorych, dostawia się także odpowiednia ilość łóżek.

